

Aspecte privind modalitățile și procedura de comunicare a actelor de procedură potrivit noului Cod de procedură civilă¹

Dr. Stelian Ioan Vidu

Considerații preliminare. Comunicarea actelor de procedură este inerentă activității judiciare, fiind o garanție a principiului contradictorialității și a dreptului la apărare al părților. Cunoașterea dispozițiilor legale care o reglementează devine astfel utilă nu doar magistraților sau personalului instanței, dar și oricărui participant la procesul civil.

Noul Cod de procedură civilă reglementează următoarele modalități de comunicare a actelor de procedură: prin agenții procedurali ai instanțelor sau alți salariați ai acestora (A); prin poștă cu scrisoare recomandată, cu conținut declarat și confirmare de primire (B); prin executori judecătorești și servicii de curierat rapid (C); prin mijloace moderne de comunicare (D); direct în instanță (E); între avocați și consilieri juridici (F) și prin publicitate (G).

Așa cum se poate constata, doar comunicarea prin executori judecătorești² și serviciile de curierat rapid au un caracter de noutate. Toate celelalte modalități de comunicare se regăseau și în vechea reglementare. În schimb, sunt semnificative modificările aduse procedurii de comunicare atașate unora dintre aceste modalități.

A) Comunicarea actelor de procedură prin agenții procedurali ai instanței sau prin alți salariați ai acesteia precum și prin agenți sau salariați ai altor instanțe. Potrivit art. 154 alin. (1) N.C.P.C., „Comunicarea citațiilor și a tuturor actelor de procedură se va face, din oficiu, prin agenții procedurali ai instanței sau prin orice alt salariat al acesteia, precum și prin agenți ori salariați ai altor instanțe în ale căror circumscripții se află cel căruia i se comunică actul” , iar

---

¹ Materialul face obiectul publicării în Revista Studii și Cercetări Juridice nr. 4/2013.

² Comunicarea prin executori judecătorești nu reprezintă o noutate pentru sistemul procedural în ansamblul său, doar regăsirea sa în cuprinsul Codului de procedură civilă este inedită [a se vedea infra, lit. C)].

conform alin. (3) al aceluiași articol, „Instanța solicitată, când i se cere să îndeplinească procedura de comunicare pentru altă instanță, este obligată să ia de îndată măsurile necesare, potrivit legii, și să trimită instanței solicitante dovezile de îndeplinire a procedurii”³.

Rezultă din cuprinsul dispozițiilor legale menționate că procedura de comunicare se realizează, ca regulă, prin agenții procedurali ai instanței. Dacă destinatarul se află în circumscripția teritorială a instanței care judecă dosarul, agenții procedurali sau salariații ei sunt cei cărora le revine îndatorirea de a îndeplini procedura de comunicare. În schimb, dacă destinatarul se află în circumscripția teritorială a altei instanțe, procedura de comunicare va fi îndeplinită de agenții procedurali sau salariații acesteia.

Art. 65 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești⁴ prevede însă că agentul procedural comunică actele de procedură doar persoanelor din localitatea unde se află instanța. Numai în cazuri urgente și dacă dotarea instanțelor o permite, el va face comunicarea și în altă localitate decât cea în care instanța își are sediul. Textul se aplică prin analogie și altor salariați ai instanței însărcinați să comunice actele de procedură.

Se observă că art. 65 din Regulament intră în contradicție cu dispozițiile art. 154 alin. (1) N.C.P.C., care prevede comunicarea actelor de procedură prin agent procedural, indiferent dacă destinatarul se află sau nu în localitatea unde se află instanța și indiferent dacă există sau nu urgență în soluționarea cauzei. În aceste condiții, formularea limitativă a art. 65 din Regulament sub aspectul cazurilor în care se realizează comunicarea prin agent procedural trebuie considerată abrogată implicit în temeiul art. 83 lit. k) din Legea nr. 76/2012⁵ pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă⁶.

---

³ Textele au drept corespondent art. 86 alin. (1) și alin. (2) C.pr.civ. din 1865.

⁴ Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești a fost adoptat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/22.09.2005, publicată în M. Of. nr. 958 din 28.10.2005. *Brevitatis causa*, în continuare vom face referire la Regulament.

⁵ Pentru ideea aplicării concurente a art. 65 din Regulament și a art. 154 alin. (1) N.C.P.C., a se vedea A. Tabacu, *Citarea și comunicarea actelor de procedură civilă*, Ed. Universul juridic, București, 2013, pp. 97-98.

⁶ Legea nr. 76/2012 a fost publicată în M. Of. nr. 365 din 30.05.2012.

Cu titlu de nouitate față de vechea reglementare, comunicarea se realizează în plic închis, la care se va alătura dovada de înmânare/procesul-verbal și înștiințarea prevăzută de art. 163 N.C.P.C.. Plicul va purta mențiunea „PENTRU JUSTIȚIE. A SE ÎNMÂNĂ CU PRIORITATE”. Comunicarea în plic a actelor judiciare nu poate avea altă finalitate decât asigurarea confidențialității conținutului corespondenței⁷.

Procedura de comunicare prin agenți procedurali sau alți salariați ai instanței dobândește note particulare, după cum beneficiarul comunicării este o persoană fizică (a) sau o persoană juridică (b).

a) Procedura de comunicare în cazul persoanei fizice. Pornind de la conținutul art. 163 N.C.P.C., rezultă că pe parcursul comunicării se pot ivi mai multe situații, după cum destinatarul primește actul de procedură (1.), refuză primirea lui (2.) sau nu este găsit la domiciliu sau reședință (3.). Încă din acest moment se impune o precizare. Deși dispozițiile art. 163 N.C.P.C. se referă în mod expres la procedura de comunicare a citației, el se aplică și în privința celorlalte acte procedurale, cum neîndoielnic menționează alin. (12) al acestui articol. Într-o situație specială se află persoanele prevăzute de art. 161 alin. (4)-(7) N.C.P.C. (4.), dar și cele identificate la art. 155 alin. (1) pct. 12 N.C.P.C. (5.), motiv pentru care comunicarea actelor de procedură destinată acestora va fi analizată separat.

1. Destinatarul primește actul de procedură. Atunci când destinatarul primește actul de procedură (mai exact plicul în care se el se găsește) și semnează de primire, agentul certifică semnătura părții și completează în acest sens dovada de înmânare [art. 163 alin. (1) N.C.P.C.]⁸. Dacă el primește actul de procedură, dar refuză să semneze dovada de înmânare sau, din motive întemeiate, nu o poate semna, agentul întocmește un proces-verbal în care va consemna aceste împrejurări [art. 163 alin. (1) N.C.P.C.]⁹.

---

⁷ În plic se va găsi și citația atunci când ea este actul de procedură comunicat. Este adevărat că în cazul ei utilitatea plicului este minimă, atât timp cât între cuprinsul ei și cel al înștiințării prevăzute de art. 163 alin. (3) N.C.P.C. nu există deosebiri semnificative (a se vedea M. Tăbărcă, *Drept procesual civil*, vol. II, Ed. Universul juridic, București, 2013, p. 152).

⁸ În același sens, se pronunța și art. 92 alin. (1) C. pr. civ. din 1865.

⁹ În același sens, se pronunța și art. 92 alin. (2) C.pr.civ. din 1865.

În ambele ipoteze, data comunicării actului de procedură este aceea a semnării dovezii de înmânare sau, după caz, a încheierii procesului-verbal, așa cum rezultă din cuprinsul art. 165 pct. 1 N.C.P.C..

2. Destinatarul refuză primirea actului de procedură. Dacă destinatarul refuză primirea actului de procedură, dar are cutie poștală, agentul depune plicul în cutia poștală [art. 163 alin. (3) N.C.P.C.]¹⁰ și întocmește un proces-verbal în care va arăta aceste împrejurări [art. 163 alin. (5) N.C.P.C.]. Data comunicării actului de procedură este cea a depunerii plicului în cutia poștală, aspect consemnat în procesul-verbal întocmit (art. 165 pct. 1 N.C.P.C.).

Dacă destinatarul refuză primirea actului de procedură, dar nu are cutie poștală, agentul va afișa o înștiințare [art. 163 alin. (3) N.C.P.C.] și va întocmi un proces-verbal în care va arăta aceste împrejurări [art. 163 alin. (5) N.C.P.C.].

Înștiințarea constituie o noutate pentru sistemul nostru procedural. Ea reprezintă acel act de procedură prin intermediul căruia persoana îndreptățită este încunoștințată asupra obligației de a se prezenta la sediul instanței sau, după caz, al primăriei, pentru a-și ridica actul de procedură comunicat.

Conținutul ei este reglementat de art. 163 alin. (3) N.C.P.C.. Nu ne propunem să reiterăm aici elementele pe care înștiințarea trebuie să le cuprindă, ci doar să sesizăm anumite incoerențe ale dispozițiilor legale.

Așa cum rezultă din cuprinsul art. 163 alin. (3) N.C.P.C., înștiințarea se afișează întotdeauna. Din acest punct de vedere, referirea la depunerea înștiințării (în cutia poștală – s.n., S. I. V.) din cuprinsul art. 163 alin. (3) lit. a), lit. b), precum și din conținutul alin. (9) al aceluiași articol nu este decât expresia unei necorelări a textelor legale dedicate înștiințării¹¹. Ea își găsește explicația în schimbarea opticii legiuitorului asupra pașilor de urmat atunci când partea refuză primirea actelor de procedură. Astfel, Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă prevedea în art. 158 alin. (3), pentru acest caz, soluția depunerii înștiințării în cutia poștală. Textul a fost modificat prin art. 13 pct. 59 din Legea nr.

¹⁰ În reglementarea art. 92 alin. (2) C.pr.civ. din 1865, într-o atare situație actul de procedură se afișa pe ușa locuinței destinatarului.

¹¹ Această necorelare a fost sesizată și, oarecum, ocultată, prin aceea că formularul înștiințării aflat în prezent la dispoziția instanțelor de judecată nu mai cuprinde referiri la depunerea înștiințării în cutia poștală.

76/20012 [în urma renumerotării art. 158 alin. (3) a devenit actualul art. 163 alin. (3) N.C.P.C.], care a instituit regula depunerii în cutia poștală chiar a actului de procedură comunicat¹².

Revenind la procedura de comunicare, în termen de cel mult 24 de ore de la afișarea înștiințării, agentul depune plicul împreună cu procesul-verbal (întocmit cu ocazia afișării) la sediul instanței de judecată care a emis actul de procedură, ori, după caz, la cel al primăriei în raza căreia destinatarul locuiește sau își are sediul [art. 163 alin. (9) N.C.P.C.]. Depunerea plicului la sediul instanței de judecată va avea loc atunci când destinatarul se află în localitatea unde și instanța își are sediul, în orice altă situație actul de procedură urmează să fie depus la primăria în a cărei rază teritorială locuiește beneficiarul comunicării [art. 163 alin. (3) lit. f)]. Deși art. 163 alin. (9) N.C.P.C. se referă numai la depunerea de către agent a plicului și a procesului-verbal, în realitate, va fi remisă și dovada de înmânare care urmează a fi folosită în procesul comunicării realizate de către personalul desemnat al instanței sau de către funcționarul primăriei.

Destinatarul are obligația să se prezinte pentru ridicarea actului de procedură la sediul instanței sau al primăriei după o zi, dar nu mai târziu de 7 zile (sau, după caz, de 3 zile, dacă există urgență) de la afișarea înștiințării, așa cum rezultă din cuprinsul art. 163 alin. (3) lit. f) N.C.P.C.. Termenul de 7 zile (sau, după caz, de 3 zile) se calculează „zi cu zi” [art. 163 alin. (4) N.C.P.C.], adică intră în calcul atât ziua de început a termenului cât și cea în care el se împlinește¹³. Legiuitorul a optat pentru calculul termenului potrivit sistemului inclusiv și să deroge implicit de la sistemul exclusiv sau pe zile libere, reglementat cu valoare de regulă prin art. 181 alin. (1) pct. 2 N.C.P.C.¹⁴.

---

¹² Legiuitorul a observat această necorelare doar în cazul art. 158 alin. (3) lit. f), în privința căruia a fost suprimată varianta depunerii înștiințării în cutia poștală prin art. 13 pct. 59 din Legea nr. 76/2012.

¹³ Spre exemplu, dacă înștiințarea a fost afișată la data de 17 aprilie 2013, termenul de 7 zile s-a împlinit la data de 23 aprilie 2013.

¹⁴ Pentru amănunte privind calculul termenelor procedurale stabilite pe zile, a se vedea I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă*, vol. I, Ed. Universul juridic, București, 2013, text și nota de subsol nr. 2 de la p. 815.

Termenul începe să curgă din ziua în care a avut loc afișarea înștiințării, chiar dacă partea trebuie să se prezinte pentru ridicarea actului de procedură abia după o zi de la acest moment. Se realizează astfel o corelare a art. 163 alin. (3) lit. f) cu art. 163 alin. (9) N.C.P.C.. Din moment ce agentul procedural trebuie să remită instanței sau primăriei actul supus comunicării în 24 de ore de la afișarea înștiințării, este normal ca părții să i se pună în vedere să se prezinte pentru ridicarea lui tot după o zi de la această dată. Dacă partea ar veni mai devreme, ar exista riscul ca actul să nu fi fost predat instanței sau primăriei de către agentul de procedură.

Dacă destinatarul sau reprezentantul său se prezintă în termen de 7 zile (sau, după caz, 3 zile), funcționarul instanței sau al primăriei îi înmânează actul de procedură sub semnătură, completând dovada de înmânare, așa cum prevede art. 163 alin. (10) N.C.P.C.. Textul pare să susțină ideea că procedura de comunicare se poate îndeplini numai prin remiterea și semnarea dovezii de înmânare. Este însă de conceput și situația în care partea se prezintă, primește actul de procedură, dar refuză sau nu poate să semneze, caz în care funcționarul va întocmi un proces-verbal în care va consemna aceste împrejurări, urmând a se aplica prin analogie dispozițiile art. 163 alin. (2) N.C.P.C.¹⁵.

În cazul în care partea se prezintă și primește actul de procedură, data comunicării este cea menționată în dovada de înmânare sau, după caz, aceea a întocmirii procesului-verbal, atunci când destinatarul nu a semnat de primire (art. 165 pct. 1 N.C.P.C.).

În situația în care comunicarea este realizată de către funcționarul primăriei, el este obligat să remită instanței, în termen de cel mult 24 de ore, dovada de înmânare, precum și procesul-verbal (întocmit cu ocazia afișării înștiințării și, dacă este cazul, cu indicarea motivelor pentru care, în fața sa, destinatarul a refuzat semnarea dovezii de înmânare), ceea ce rezultă din cuprinsul art. 163 alin. (10) N.C.P.C..

---

¹⁵ Această situație a fost avută în vedere la întocmirea formularului procesului-verbal de comunicare aflat la dispoziția instanțelor de judecată.

Dacă destinatarul nu se prezintă în termenul de 7 zile (sau, după caz, de 3 zile) funcționarul primăriei este obligat ca, de îndată, să înainteze procesul-verbal (întocmit cu ocazia afișării înștiințării), precum și plicul care conține actul de procedură supus comunicării [art. 163 alin. (11) N.C.P.C.]. Textul nu prevede în mod expres, dar instanței îi va fi remisă și dovada de înmânare, formular necompletat în condițiile în care partea nu s-a prezentat.

În situația în care partea nu se prezintă și nu există motive temeinice care să-i justifice comportamentul¹⁶, data comunicării este aceea a împlinirii termenului de 7 zile (sau, după caz, de 3 zile), în conformitate cu art. 163 alin. (3) lit. g)¹⁷. Tot aceasta este data comunicării actului de procedură și atunci când partea, deși se prezintă, refuză să îl primească. Din moment ce refuzul de a primi nu poate avea valoarea unei comunicări a actului de procedură, rezolvarea care se impune este aceea de a considera comunicarea realizată la momentul împlinirii termenului de 7 zile (sau, după caz, de 3 zile) prevăzut de art. 163 alin. (3) lit. g) N.C.P.C..

3. Destinatarul nu este găsit la domiciliu sau reședință. Dacă destinatarul nu se află la domiciliu sau reședință, comunicarea se face uneia dintre persoanele indentificate la art. 163 alin. (6) N.C.P.C. (este vorba de: o persoană majoră din familie, altă persoană majoră care locuiește cu destinatarul ori care, în mod obișnuit, îi primește corespondența¹⁸) sau alin. (7) N.C.P.C.

---

¹⁶ Apreciem că motivele „temeinice” la care face referire art. 163 alin. (3) lit. g) nu pot avea altă semnificație decât motivele „temeinic justificate” la care se referă art. 186 N.C.P.C., care reglementează instituția repunerii în termen, chiar dacă efectele incidenței lor sunt diferite (în primul caz, comunicarea nu poate fi considerată legal îndeplinită, deci un posibil termen procedural atașat ei nu a început să curgă; în cel de-al doilea caz, termenul procedural a început să curgă, s-a împlinit, dar partea poate avea beneficiul repunerii în termen). Este vorba deci de împrejurări care exclud culpa părții, fără a se constitui în cazuri de forță majoră [pentru semnificațiile sintagmei, motive „temeinic justificate”, așa cum sunt ele conturate de dispozițiile art. 186 N.C.P.C., a se vedea D. N. Theohari, în G. Boroș, (coordonator), O. Spineanu-Matei, A. Constanda, C. Negrilă, V. Dănăilă, D. N. Theohari, G. Răducan, D. M. Gavriș, F. G. Păncescu, M. Eftimie, *Noul Cod de procedură civilă, Comentariu pe articole*, vol. I, art. 1-526, Ed. Universul juridic, București, 2013, p. 398, citat în continuare autor/*Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*].

¹⁷ Apreciem că dispoziția privind comunicarea actului de procedură prin împlinirea termenului (de 7 zile sau de 3 zile) ar fi trebuit să se regăsească la art. 165 N.C.P.C., care reglementează data comunicării actului de procedură.

¹⁸ Comunicarea către aceste persoane are loc atunci când destinatarul nu este găsit la domiciliu sau sediu, așa cum prevede expres art. 163 alin. (6) N.C.P.C.. Referirea la sediu nu poate fi

(este vorba de: administrator, portar sau cel care, în mod obișnuit, îl înlocuiește, dacă destinatarul locuiește într-un hotel sau o clădire cu mai multe apartamente)¹⁹. Această persoană poate primi sau poate refuza primirea actului de procedură, aplicându-se în mod corespunzător dispozițiile art. 163 alin. (2)-(3) și alin. (5) N.C.P.C. (texte supuse deja analizei), așa cum rezultă din cuprinsul art. 163 alin. (7) și alin. (8) N.C.P.C.²⁰.

Dacă nici persoanele de la art. 163 alin. (6) sau alin. (7) N.C.P.C. nu sunt găsite, trebuie făcută distincția între următoarele situații: atunci când există cutie poștală, agentul va depune plicul în cutia poștală și va întocmi un proces-verbal în care va consemna aceste împrejurări [art. 163 alin. (8) prin raportare la alin. (3) al aceluiași articol]; dacă nu există cutie poștală, agentul va afișa înștiințarea și va întocmi în acest sens un proces-verbal [art. 163 alin. (8) prin raportare la alin. (3) al aceluiași articol]. Pentru această ultimă ipoteză, toate cele arătate pentru situația în care destinatarul refuză primirea actului de procedură și nu există cutie poștală se aplică în mod corespunzător.

4. Comunicarea actelor de procedură persoanelor prevăzute de art. 161 alin. (4)-(7) N.C.P.C.. Procedura de comunicare prezintă particularități atunci când privește pe cei care se găsesc sub arme, pe cei care alcătuiesc echipajul unei nave maritime sau fluviale, pe deținuți și pe bolnavii aflați în spitale, sanatorii sau alte așezăminte de asistență medicală sau socială.

Mai întâi este de reținut că înmânarea se face în cazul acestor persoane: la unitatea din care fac parte, pentru cei care se găsesc sub arme [art. 161 alin. (4) N.C.P.C.]; la căpitania portului unde se găsește nava, dacă domiciliul nu este

---

decât o scăpare a legiuitorului, nici una dintre persoanele la care face referire textul legal nefiind compatibile cu ideea comunicării actului de procedură unei persoane juridice.

¹⁹ Dispozițiile procedurale nu impun o ordine în desfășurarea procedurii de comunicare între persoanele identificate la alin. (6) și alin. (7). Cu toate acestea, comunicarea ar fi trebuit să fie realizată cu precădere către persoanele identificate la alin. (6) și, numai dacă acestea nu ar fi fost găsite, agentului procedural ar fi trebuit să i se permită să îndeplinească procedura de comunicare cu cele regăsite la alin. (7). De altfel, art. 92 alin. (3) C.pr.civ. din 1865 institua o asemenea subsecvență.

²⁰ Poate este de subliniat că și atunci când una dintre persoanele identificate la art. 163 alin. (6) sau alin. (7) N.C.P.C. primește sub semnătură actul comunicat, agentul va întocmi un proces-verbal și nu va completa dovada de înmânare. Precizarea se dovedește cu atât mai utilă cu cât art. 163 alin. (7) N.C.P.C. se referă inexact la dovada de înmânare ca fiind actul ce ar urma să fie semnat de către primitor.

cunoscut, pentru cei care alcătuiesc echipajul unei nave maritime sau fluviale [art. 161 alin. (5) N.C.P.C.]; la administrația închisorii, pentru deținuți [art. 161 alin. (6) N.C.P.C.]; la administrația spitalului, sanatoriului sau a altui așezământ similar, pentru cei bolnavi [art. 161 alin. (7) N.C.P.C.].

Apoi, potrivit art. 162 alin. (2) N.C.P.C., „unitatea unde se află cel citat îi va înmâna de îndată acestuia citația ori, după caz, actul de procedură comunicat sub luare de dovadă, certificându-i semnătura sau arătând motivul pentru care nu s-a putut obține semnătura lui. În acest din urmă caz se va proceda potrivit alin. (1). Dovada se va preda agentului ori va fi trimisă direct instanței, dacă înmânarea citației nu s-a putut face de îndată”. Menirea acestei dispoziții, care prezintă caracter de noutate în raport de vechea reglementare²¹, este să arate modalitatea de îndeplinire a procedurii de comunicare, dincolo de „zidurile” unității în cadrul căreia se găsește destinatarul și unde agentul procedural nu are acces. În esență, atribuțiile agentului procedural sunt preluate de funcționarul unității, care va realiza înmânarea actului de procedură comunicat. În mod concret, atunci când destinatarul primește și semnează, se va completa dovada de înmânare, funcționarul unității certificând semnătura beneficiarului comunicării. Dacă nu se poate obține semnătura destinatarului, funcționarul va consemna motivul și va proceda potrivit alin. (1) al art. 162 N.C.P.C.. Acest din urmă text legal reglementează, în linii generale²², cu referire la persoana juridică, și posibilitatea înmânării actului de procedură funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea corespondenței, care semnează dovada de înmânare. Între situațiile reglementate de alin. (1) și alin. (2) ale art. 162 N.C.P.C. există diferențe semnificative: prima vizează cazul în care însuși agentul procedural îndeplinește procedura de comunicare prin înmânarea actului de procedură funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea corespondenței, iar, în lipsa lor, administratorului clădirii și, subsecvent, (dacă acesta lipsește) paznicului sau agentului de pază. Data comunicării este invariabil aceea a remiterii actului procedural; în cel de-al doilea caz, agentul procedural predă actul de comunicat

---

²¹ Avem în vedere art. 90 alin. (3)-(6) C.pr.civ. din 1865.

²² Pentru amănunte, a se vedea, infra, lit. b).

funcționarului unității, care îndeplinește procedura de comunicare. Data comunicării este acum, fie aceea a semnării de către destinatar a dovezii de înmânare, fie aceea a consemnării în procesul-verbal a motivului pentru care nu s-a obținut semnătura beneficiarului. Aceste momente se situează în timp ulterior celui al predării actului de către agentul procedural către funcționarul unității.

Apreciem că trimiterea din conținutul alin. (2) al art. 162 N.C.P.C. la alin. (1) al aceluiași articol, pentru rezolvarea procedurii de urmat în cazul în care nu se obține semnătura persoanelor prevăzute de art. 161 alin. (4)-(7) N.C.P.C., este inexactă, fiind de natură să genereze interpretări cu urmări negative asupra situației beneficiarului comunicării. Astfel, s-ar putea induce concluzia că data comunicării este aceea a predării actului de procedură de către agentul procedural către funcționarul unității²³. De asemenea, s-ar putea degaja ideea că, în cazul refuzului de a semna, funcționarul unității însărcinat cu primirea corespondenței și îndeplinirea procedurii de comunicare ar fi cel care ar semna și dovada de înmânare²⁴. Or, în acest caz, dreptul comun reprezentat de art. 163 alin. (2) N.C.P.C. stabilește că agentul va completa un proces-verbal în care se menționează motivul pentru care nu s-a putut obține semnătura²⁵. De altfel, este și greu de acceptat că funcționarul unității, devenit agent însărcinat cu procedura de comunicare, este în același timp și destinatar al comunicării, semnând el însuși dovada de înmânare în cazul refuzului beneficiarului de a semna. În considerarea celor arătate, credem că ar fi fost de preferat ca legiuitorul să prevadă pentru cazul reglementat de alin. (2) că funcționarul unității va întocmi

---

²³ Soluția poate fi încurajată și de existența în practică a unui formular de confirmare a predării actelor de procedură. Acest formular are doar o relevanță administrativă, asigurând dovada predării actului de procedură în raporturile dintre agentul procedural și funcționarul unității unde se găsește destinatarul, fără a avea vreo relevanță sub aspectul îndeplinirii procedurii de comunicare. Constatarea noastră este susținută și de faptul că acest formular există în afara recunoașterii sale în planul normelor care reglementează procedura de comunicare.

²⁴ Pentru această interpretare, a se vedea D. N. Theohari, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, p. 396.

²⁵ Pentru soluția că în cazul refuzului destinatarului de a semna funcționarul unității va completa un proces-verbal în conformitate cu art. 162 alin. (3) N.C.P.C., a se vedea Gh. Florea, în F. A. Baias, V. Belegante, T. C. Briciu, V. M. Ciobanu, C. C. Dinu, B. Dumitrache, Gh. Florea, M. Fodor, I. Gâlcă, D. Ghinoiu, C. Irimia, A. Nicolae, M. Nicolae, E. Oprina, A. Rădoi, M. Stancu, A. Ștefănescu, M. Tăbărcă, N. Turcu, M. Ursuța, G.-L. Zidaru, *Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat*, Ed. Universul juridic, București, 2013, p. 162 (citat în continuare: autor/ Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat).

un proces-verbal în care va consemna motivul pentru care nu a obținut semnătura destinatarului, potrivit art. 163 alin. (2), în locul unei trimiteri neinspirate la alin. (1), în condițiile în care, așa cum arătam, reglementarea acestui text vizează o ipoteză diferită, ceea ce face dificilă orice analogie între cele două dispoziții legale.

În final, mai menționăm că art. 162 alin. (2) N.C.P.C. nu reglementează situația în care destinatarul comunicării refuză primirea actului de procedură. Apreciem că singura soluție de urmat este aceea a completării de către funcționarul unității a unui proces-verbal în care să consemneze refuzul de primire. Data comunicării ar urma să fie aceea a încheierii procesului-verbal, așa cum prevede art. 165 pct. 1 N.C.P.C..

5. Comunicarea actelor de procedură în cazul persoanelor identificate la art. 155 alin. (1) pct. 12 N.C.P.C.. Potrivit art. 155 alin. (1) pct. 12 N.C.P.C., vor fi citați „personalul misiunilor diplomatice, al oficiilor consulare și cetățenii români trimiși să lucreze în cadrul personalului organizațiilor internaționale, precum și membrii de familie care locuiesc cu ei, cât timp se află în străinătate, prin Ministerul Afacerilor Externe; alți cetățeni români, aflați în străinătate în interes de serviciu, inclusiv membrii familiilor care îi însoțesc, prin organele centrale care i-au trimis sau în subordinea cărora se află unitatea care i-a trimis în străinătate”.

În cazul acestor persoane își găsește aplicarea și art. 162 alin. (1) N.C.P.C., ceea ce înseamnă că înmânarea actului de procedura se va putea face și funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea actelor de procedură, administratorului clădirii, paznicului sau agentului de pază²⁶, lucru de înțeles, în condițiile în care comunicarea actelor de procedură se realizează prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe sau al organelor centrale care i-au trimis sau în subordinea cărora se află unitățile care i-au trimis în străinătate.

b) Procedura de comunicare în cazul persoanelor juridice, asociațiilor, societăților sau altor entități fără personalitate juridică. În principiu, comunicarea actelor de procedură trebuie făcută reprezentanților legali

---

²⁶ În ordinea indicată de art. 162 alin. (1) N.C.P.C. [pentru amănunte, a se vedea infra, lit. b)].

ai persoanelor juridice (de drept public sau privat) sau reprezentantului desemnat al asociațiilor, societăților sau altor entități fără personalitate juridică. Aceasta este și rațiunea pentru care în cuprinsul citației trebuie indicată și persoana care le reprezintă (art. 155 pct. 1-4 N.C.P.C.).

De asemenea, comunicarea se poate realiza și prin înmânarea actului de procedură funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea actelor de procedură, care va semna dovada de înmânare. În lipsa acestor persoane, înmânarea actului de procedură se va face administratorului clădirii, iar, dacă și acesta este absent, comunicarea se va face paznicului sau agentului de pază, care va semna procesul-verbal întocmit în acest scop, după ce agentul procedural a certificat în prealabil identitatea și calitatea sa [art. 162 alin. (1) N.C.P.C.].

Este locul să evidențiem că art. 162 alin. (1) N.C.P.C. prevede faptul că funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenței semnează dovada de înmânare, în timp ce administratorul clădirii, paznicul sau agentul de pază aplică semnătura sa pe procesul-verbal întocmit de agentul procedural. Distincția marchează opțiunea legiuitorului de a atribui funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea actelor de procedură un statut similar reprezentantului entității destinate care privește îndeplinirea procedurii de comunicare. Textul se corelează și cu dispozițiile art. 229 alin. (1) N.C.P.C. care recunoaște doar acestor persoane dreptul de a primi termen în cunoștință prin înmânarea și semnarea de primire a citației, nu și administratorului, paznicului sau agentului de pază.

Atunci când se refuză primirea actelor de procedură sau nu este găsit nimeni la locul unde s-a dispus comunicarea, se vor aplica în mod corespunzător dispozițiile art. 163 alin. (3)-(5) și (9)-(12) N.C.P.C., cele menționate în cazul comunicării adresate persoanei fizice aplicându-se *mutatis mutandis* și în privința celei juridice.

Menționăm că dispozițiile art. 162 alin. (1) N.C.P.C. se aplică și avocatului, notarului sau executorului judecătoresc atunci când comunicarea se realizează la locul unde ei își desfășoară activitatea.

De asemenea, în mod explicit art. 162 alin. (1) N.C.P.C. prevede că dispozițiile sale se aplică și în cazul prevăzut de art. 155 alin. (1) pct. 4 N.C.P.C.. Aceasta are semnificația faptului că și în cazul persoanelor supuse procedurii insolvenței, precum și a creditorilor lor comunicarea s-ar putea face și funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea corespondenței, administratorului clădirii, paznicului sau agentului de pază. Apreciem însă că textul nu trebuie interpretat în sensul că el se aplică și destinatarului persoană fizică (situație de imaginat în cazul creditorilor persoanei supuse procedurii insolvenței), în privința căruia comunicarea în condițiile art. 162 alin. (1) N.C.P.C. nu numai că este greu de conceput, dar nu și-ar găsi nicio rațiune²⁷.

B) Comunicarea actelor de procedură prin poștă cu scrisoare recomandată, cu conținut declarat și confirmare de primire.

Recurgerea la această modalitate de comunicare are un caracter subsidiar, ea urmând a fi utilizată atunci când actele de procedură nu ar putea fi comunicate prin agenții procedurali ai instanței sau prin alți salariați ai acesteia și nici prin agenții sau salariații altor instanțe, în a căror circumscripție se află destinatarul procedurii²⁸ [art. 154 alin. (4) N.C.P.C. corelat cu alin. (1) al aceluiași articol]²⁹.

Dispozițiile legale nu sunt lămuritoare asupra situațiilor care fac imposibilă îndeplinirea comunicării prin agenții procedurali ai instanțelor sau prin alți salariați ai acestora. Considerăm că sunt asemenea împrejurări inexistența personalului de la nivelul instanțelor, dar și a mijloacelor de locomoție necesare pentru a asigura deplasarea agenților instanței. De altfel, acestea sunt motivele

---

²⁷ În privința persoanei fizice, care are calitatea de creditor al celui supus procedurii insolvenței, ei i se vor aplica pe deplin dispozițiile art. 163 N.C.P.C., care, prin alin. (6) și alin. (7), stabilește care sunt persoanele față de care se poate îndeplini procedura de comunicare în absența destinatarului nemijlocit [pentru posibilitatea ca art. 162 alin. (1) N.C.P.C. să se aplice și creditorilor persoane fizice, a se vedea Gh. Florea, *Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat*, p. 472].

²⁸ Comunicarea prin poștă cu scrisoare recomandată, cu conținut declarat și confirmare de primire dobândește o importanță aparte în cazul persoanelor care se află în străinătate (altele decât cele la care se referă art. 155 pct. 12 N.C.P.C.). În cazul acestora, comunicarea se realizează prin scrisoare recomandată cu conținut declarat și confirmare de primire, dacă prin tratate sau convenții internaționale la care România este parte ori prin acte normative speciale nu se prevede altfel (art. 155 pct. 13 N.C.P.C.).

²⁹ Caracterul subsidiar al comunicării prin poștă cu scrisoare recomandată era consacrat și de art. 86 alin. (3) C.pr.civ. din 1865.

pentru care instanțele recurg frecvent la comunicarea actelor de procedură prin intermediul poștei în detrimentul celei prin agenții sau salariații lor. Doar în cazuri urgente și sub condiția ca destinatarul să se afle în localitatea unde instanța își are sediul, ele apelează la comunicarea potrivit art. 154 alin. (1) N.C.P.C.³⁰.

În mod concret, derularea acestei proceduri implică, pe lângă scrisoarea recomandată ce are un conținut declarat, confirmarea de primire, plicul în care se găsește actul supus comunicării, precum și înștiințarea prevăzută de art. 163 N.C.P.C. [art. 154 alin. (4) N.C.P.C.].

Data comunicării prin poștă este reglementată de art. 165 pct. 2 N.C.P.C.. Textul stabilește care este data doar pentru două dintre situațiile care se pot ivi cu prilejul comunicării: când destinatarul primește actul comunicat și semnează de primire și atunci când destinatarul refuză să îl primească.

În cazul primirii sub semnătură, aceasta este aplicată pe confirmarea de primire, ca parte componentă a scrisorii recomandate (deci nu se va semna dovada de înmânare atașată și ea plicului care conține comunicarea). Data comunicării este aceea a primirii sub semnătură, regăsită în cuprinsul confirmării de primire (art. 165 pct. 2 N.C.P.C.).

Pentru ipoteza în care se refuză primirea corespondenței, funcționarul poștal va consemna refuzul părții de a primi comunicarea potrivit art. 163 N.C.P.C.. Interpretarea literală a art. 165 pct. 2 N.C.P.C. [care prevede că: „... în cazul citării ori comunicării altui act de procedură efectuate prin poștă ...procedura se socotește îndeplinită la data ...consemnării, potrivit art. 163, de către funcționarul poștal sau de către curier a refuzului acesteia (a părții – s.n., S.I.V.) de a primi corespondența”] conduce la concluzia că data comunicării este aceea a întocmirii de către funcționarul poștal a procesului-verbal în care se consemnează refuzul părții de a primi corespondența³¹. Astfel privity lucrurile, s-ar ajunge la soluția greu de acceptat în care funcționarul poștal beneficiază de mai mult credit în procedura comunicării decât agentul procedural al instanței aflat într-o situație identică. Așa cum s-a arătat deja, în cazul în care destinatarul

---

³⁰ Aceste impedimente au făcut ca în fapt regula (comunicarea prin agenții procedurali ai instanței sau prin alți salariați ai acesteia) să devină o excepție.

³¹ Pentru această opinie, a se vedea M. Tăbărcă, *op. cit.*, pp. 166-167.

refuză primirea comunicării, agentul procedural va depune actul de procedură în cutia poștală sau, în lipsă, va afișa pe ușa locuinței o înștiințare, împrejurări despre care va face referire într-un proces-verbal³². Tocmai de aceea apreciem că interpretarea art. 165 pct. 2 N.C.P.C. trebuie realizată în corelație cu art. 163 alin. (3) N.C.P.C.. Astfel, referirea din cuprinsul art. 165 alin. (2) la consemnarea refuzului părții „potrivit art. 163 N.C.P.C.” trebuie înțeleasă în sensul că funcționarul poștal va depune plicul ce conține comunicarea în cutia poștală sau, în lipsă, va afișa înștiințarea pe ușa locuinței destinatarului, soluții avansate de acest ultim text legal³³. Data comunicării se va determina, după caz, potrivit art. 165 pct. 1 N.C.P.C. (când actul procedural este depus în cutia poștală sau când nu există cutie poștală și destinatarul se prezintă pentru ridicarea comunicării) sau potrivit art. 163 lit. g) N.C.P.C. (când nu există cutie poștală și destinatarul nu se prezintă pentru ridicarea comunicării în termenul de 7 zile sau, după caz, de 3 zile).

Art. 165 alin. 2 N.C.P.C. nu se pronunță asupra datei comunicării actului de procedură pentru cazul în care partea, deși îl primește, refuză să semneze confirmarea. Lipsește orice referire asupra datei comunicării și pentru cazul când destinatarul nu este găsit la domiciliu sau reședință sau pentru acela când nici el și nici persoanele de la art. 163 alin. (6) și (7) N.C.P.C. nu sunt găsite. Apreciem că se vor aplica dispozițiile de drept comun în materie de comunicare a actelor de procedură (regăsite în cuprinsul art. 163 N.C.P.C.), aspecte care au fost analizate anterior³⁴, așa încât nu vom mai insista asupra lor.

Aceste succinte observații conduc la concluzia că, în realitate, procedura de comunicare cu scrisoare recomandată, cu conținut declarat și confirmare de primire dobândește note particulare față de dreptul comun doar într-un singur caz, acela în care agentul procedural înmânează actul de procedură părții, care semnează de primire în cuprinsul confirmării de primire ce însoțește scrisoarea recomandată (și nu pe dovada de înmânare, așa cum se întâmplă potrivit

---

³² A se vedea supra, lit. A)-a), pct. 2.

³³ În sensul că în cazul refuzului de primire, funcționarul poștal va lăsa plicul în cutia poștală sau, în lipsa ei, va afișa înștiințarea prevăzută de art. 163 alin. (3) N.C.P.C., a se vedea și A. Tabacu, *op. cit.*, p. 146.

³⁴ A se vedea supra, lit. A)-a), pct. 1 și 3.

dreptului comun). În oricare alt caz, funcționarul poștal procedează potrivit regulilor dreptului comun. Într-o atare împrejurare rămâne neclară rațiunea reglementării autonome a procedurii de comunicare prin scrisoare recomandată. Această constatare este confirmată și de faptul că în practica instanțelor nu este uzitată comunicarea actelor de procedură prin poștă cu scrisoare recomandată, cu conținut declarat și confirmare de primire. Ele apelează la concursul poștei, însă doar pentru realizarea comunicării potrivit art. 163 N.C.P.C.. În aceste condiții, ar fi fost de preferat ca art. 154 alin. (4) N.C.P.C. să reflecte realitatea, în sensul de a menționa că, în exercitarea atribuțiilor sale, funcționarul poștal va face aplicarea dispozițiilor art. 163 N.C.P.C.

C) Comunicarea prin executori judecătorești și servicii de curierat rapid. Potrivit art. 154 alin. (5) N.C.P.C., comunicarea actelor de procedură va putea fi realizată și prin executori judecătorești sau servicii de curierat rapid, pe cheltuiala părții, dacă există o solicitare a ei în acest sens. Recurgerea la executori judecătorești nu reprezintă o noutate pentru sistemul procedural³⁵, în schimb comunicarea prin serviciile de curierat rapid reprezintă o premieră. Aceste modalități nu sunt subsidiare celei reglementate de art. 154 alin. (1) N.C.P.C., așa încât partea poate recurge la oricare dintre ele în detrimentul comunicării prin agenții procedurali sau salariații instanței. Este însă necesar ca ea să indice executorul judecătoreesc sau serviciul de curierat pe care l-a ales pentru îndeplinirea procedurii de comunicare³⁶. În afara vreunei distincții a legiuitorului, comunicarea în oricare dintre cele două modalități poate privi orice act de procedură³⁷. Atunci când comunicarea se realizează prin executori judecătorești, ei vor aplica aceeași procedură precum agenții sau salariații

---

³⁵ Astfel, art. 3 din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniul proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente (publicată în M. Of. nr. 653 din 22.07.2005) recunoștea părții posibilitatea de a recurge la comunicarea actelor de procedură prin intermediul executorilor judecătorești.

³⁶ Instanța nu poate să se substituie părții și să decidă ea executorul sau serviciul care să îndeplinească procedura de comunicare (a se vedea M. Tăbărcă, *op. cit.*, pp. 152-153).

³⁷ Pentru opinia potrivit căreia comunicarea prin executori judecătorești sau servicii de curierat rapid poate privi oricare act de procedură cu excepția citației, a se vedea M. Tăbărcă, *op. cit.*, p. 153.

instanței³⁸, în timp ce serviciile de curierat rapid vor respecta dispozițiile aplicabile în cazul comunicării prin poștă³⁹. Întrucât aceste aspecte au fost deja prezentate, nu le vom mai reitiera acum.

D) Comunicarea prin mijloace moderne. Comunicarea actelor de procedură se poate realiza prin telefax, poștă electronică, prin alte mijloace care asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia (a), precum și prin telefon (b), așa cum rezultă din art. 154 alin. (6) N.C.P.C. și art. 241 alin. (3) N.C.P.C.⁴⁰. Este vorba de așa-numitele mijloace moderne de comunicare.

a) Comunicarea actelor de procedură prin telefax, poștă electronică sau alte mijloace ce asigură transmiterea textului și confirmarea primirii acestuia. Recurgerea la comunicarea actelor de procedură prin intermediul acestor mijloace moderne poate avea loc numai cu acordul părții, din moment ce ea trebuie să indice datele necesare în acest scop [art. 154 alin. (6) N.C.P.C.]⁴¹. Indicarea datelor unor asemenea mijloace nu este obligatorie⁴², însă menționarea lor lasă a se presupune voința părții de a-i fi comunicate actele de procedură în această modalitate⁴³. În măsura în care au fost indicate date ale mijloacelor moderne deținute de către partea adversă, apreciem ca necesară în vederea comunicării asumarea acestor date de către destinatarul procedurii.

În mod concret, pe lângă actul supus comunicării, destinatarului i se va comunica un formular, în vederea confirmării primirii, care va conține: denumirea instanței, data comunicării, numele grefierului care asigură comunicarea și indicarea actelor comunicate; formularul va fi completat de către destinatar cu data primirii, numele în clar și semnătura persoanei însărcinate cu primirea

---

³⁸ A se vedea supra, lit. A.

³⁹ A se vedea supra, lit. B.

⁴⁰ Comunicarea prin mijloace moderne nu reprezintă o noutate. Ele au fost reglementate de o manieră similară (cu unele nuanțări asupra cărora vom insista) și în vechiul Cod de procedură civilă [avem în vedere art. 86 alin. (3), dar și art. 132¹ alin. (2) C.pr.civ. din 1865].

⁴¹ Aceste date sunt indicate de către parte în cuprinsul cererii de chemare în judecată [art. 194 lit. a), corelat cu art. 148 alin. (1) teza a II-a N.C.P.C.] sau al întâmpinării [art. 205 alin. (2) lit. a), corelat cu art. 148 alin. (1) teza a II-a N.C.P.C.]. Nimic nu împiedică formularea unei cereri ulterioare din care să se extragă voința părții de a accepta comunicarea prin unul dintre aceste mijloace moderne.

⁴² Pentru opinia în sensul căreia indicarea acestor mijloace este obligatorie, dacă partea le deține, a se vedea A. Tabacu, *op. cit.*, p. 98.

⁴³ A se vedea M. Tăbărcă, *op. cit.*, p. 153.

corespondenței și va fi expediat instanței prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace [art. 154 alin. (6) N.C.P.C.].

Cât privește data comunicării actului de procedură, ea este cea arătată pe copia imprimată a confirmării expedierii certificată de către grefierul care a făcut transmisiunea (art. 165 pct. 3 N.C.P.C.). Are așadar relevanță sub aspectul momentului comunicării data furnizată de mijlocul de comunicare [care, așa cum rezultă din cuprinsul art. 154 alin. (6) N.C.P.C., dar și din art. 241 alin. (3) N.C.P.C., trebuie să fie apt să asigure atât transmiterea textului, dar și confirmarea primirii lui], încorporată copiei imprimate a confirmării expedierii, certificate de către grefierul care a făcut transmisiunea⁴⁴ și nu cea menționată de către parte în conținutul formularului indicat de art. 154 alin. (6) N.C.P.C.⁴⁵. În sprijinul opiniei noastre, se pronunță și referirea art. 165 pct. 3 N.C.P.C. la grefierul care a făcut transmisiunea și care trimite, sub aspect temporal, la expedierea actului, ca moment în funcție de care se determină data comunicării. În plus, a considera că data comunicării este cea regăsită în cuprinsul formularului completat de către parte înseamnă a lăsa la aprecierea ei determinarea momentului comunicării, soluție, sigur, greu de acceptat.

Care este atunci utilitatea formularului reglementat de art. 154 alin. (6) N.C.P.C.? Fără a ne îndepărta prea mult de chiar conținutul textului menționat, rațiunea formularului este aceea de a confirma primirea actului comunicat. Cu alte cuvinte, procedura de comunicare nu poate fi considerată îndeplinită în absența confirmării primirii de către parte a comunicării, însă data îndeplinirii procedurii este cea care rezultă din copia imprimată a expedierii, certificată de către grefier.

Este adevărat că partea va putea „sabota” procedura de comunicare, refuzând sau neglijând restituirea formularului de confirmare a primirii. Este de reamintit în acest context faptul că procedura de comunicare prin mijloace moderne nu poate avea loc în absența consimțământului părții. Aceasta ne

---

⁴⁴ În acest sens, a se vedea și G. C. Frențiu, D. Băldean, *Noul cod de procedură civilă*, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 346.

⁴⁵ În sensul că data comunicării este menționată de către parte pe formularul care îl completează, a se vedea M. Tăbărcă, *op. cit.*, p. 167.

îndreptățește să credem că, odată exprimat consimțământul, refuzul nejustificat al părții de a comunica formularul de primire, nu poate fi privit decât ca unul abuziv, apt de a se constitui ca temei pentru angajarea răspunderii părții pentru neîndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor procesuale [art. 12 alin. (3) N.C.P.C.]⁴⁶.

b) Comunicarea prin telefon. Așa cum rezultă din chiar textul art. 241 alin. (3) N.C.P.C., această modalitate de comunicare privește doar încunoștințarea părții (asupra termenului de judecată acordat – s.n., S.I.V.)⁴⁷. Odată efectuată comunicarea telefonică, grefierul va întocmi un referat în care va arăta modalitatea de încunoștințare și obiectul acesteia.

Codul de procedură civilă nu conține referiri asupra datei comunicării realizate prin telefon. De ajutor este art. 108 alin. (3) din Regulament, potrivit căruia „Notele telefonice sau telegrafice de citare se transmit de îndată, în primul caz făcându-se mențiunea datei, orei și persoanei care le-a primit, după care se depun la dosarul cauzei...”. Apreciem că menționarea datei și orei are ca menire tocmai să determine data comunicării actului procedural.

E) Comunicarea direct în instanță. În conformitate cu art. 170 N.C.P.C.⁴⁸ partea prezentă în instanță personal, prin avocat sau printr-un alt reprezentant este obligată să primească actele de procedură care i se comunică în ședință. Dacă se refuză primirea, actele și înscrisurile se consideră comunicate prin depunerea lor la dosar. Deși comunicarea se presupune realizată prin depunerea actelor la dosar, în vederea respectării dreptului părții la apărare, ea are posibilitatea să solicite predarea lor sub semnătură. Partea poate să le ridice sub semnătură și între termene, potrivit aceluiași articol.

Pentru atenuarea consecințelor obligativității părții de a primi actele comunicate în ședință, art. 96 C.pr.civ. din 1865 prevedea dreptul părții de a solicita un termen pentru a lua cunoștință de conținutul actului primit. O astfel de

---

⁴⁶ Această răspundere poate fi una patrimonială sau se poate concretiza în aplicarea unei amenzi judiciare. În cazul de față, comportamentul abuziv al părții constituie abaterea reglementată de art. 187 pct. 2 lit. i) N.C.P.C.

⁴⁷ De altfel, este și greu de imaginat utilizarea acestui mijloc pentru comunicarea altor acte de procedură.

⁴⁸ Art. 170 N.C.P.C. are un corespondent în art. 96 C.pr.civ. din 1865.

dispoziție nu se mai regăsește în noua reglementare. Totuși, partea va putea solicita acordarea unui termen de cel puțin 5 zile în scopul menționat, prevalându-se de dispozițiile de drept comun reprezentate de art. 159 și 160 N.C.P.C.⁴⁹.

F) Comunicarea între avocați sau consilieri juridici. După sesizarea instanței, dacă părțile au avocat sau consilier juridic, cererile, întâmpinările sau orice alte acte de procedură vor putea fi comunicate direct între aceștia. Dovada îndeplinirii procedurii se face prin atestarea făcută de către cel care a primit pe chiar exemplarul care urmează să fie depus în instanță sau prin orice alt mijloc care asigură îndeplinirea acestei proceduri (art. 169 N.C.P.C.)⁵⁰.

G) Comunicarea prin publicitate. Dacă reclamantul învederează motivat că nu a reușit să afle domiciliul pârâtului sau alt loc unde ar putea fi citat potrivit legii, deși a făcut tot ce i-a stat în putință, instanța va putea încuviința citarea acestuia prin publicitate⁵¹ [art. 167 alin. (1) N.C.P.C.]⁵².

Nu este suficient ca reclamantul să afirme, ci el trebuie să dovedească că a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a afla domiciliul pârâtului [art. 167 alin. (1) N.C.P.C. se impune să fie corelat cu art. 249 N.C.P.C., potrivit căruia cel care

---

⁴⁹ A se vedea D. N. Theohari, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, p. 407.

⁵⁰ Așa cum se poate constata cu ușurință, art. 169 N.C.P.C. nu aduce modificări de substanță față de art. 86¹ din C.pr.civ. din 1865.

⁵¹ Numai pârâtul se citează prin publicitate, nu și reclamantul. Este adevărat că art. 155 pct. 13 și pct. 14 N.C.P.C. utilizează pluralul pentru a identifica persoanele care urmează să fie citate prin publicitate. Este însă de observat că în cuprinsul întregului art. 155 N.C.P.C. este utilizat pluralul, ceea ce face dificil de stabilit dacă în cuprinsul celor două texte legiuitorul se referă la reclamant și pârât sau, mai degrabă, la reclamanți aflați în situații similare. Apoi, credem că nu poate fi ignorat faptul că art. 167 alin. (1) N.C.P.C. se pronunță expres în sensul citării numai a pârâtului prin publicitate. Chiar dacă am ignora aceste argumente, nici nu este de conceput o situație în care se impune citarea reclamantului prin publicitate. Astfel, reclamantul este obligat să indice în cuprinsul cererii de chemare în judecată domiciliul, reședința sau sediul său [art. 194 lit. a) N.C.P.C.]. Neîndeplinirea acestei obligații este sancționată prin anularea cererii de chemare în judecată încă din faza regularizării cererii de chemare în judecată, în condițiile art. 200 N.C.P.C. (pentru soluția suspendării cauzei, chiar în această fază prealabilă stabilirii primului termen de judecată, a se vedea A. Tabacu, *op. cit.*, p. 104). Dacă reclamantul își schimbă locul citării pe parcursul judecății, fără a înștiința instanța și partea adversă, devine incident art. 172 N.C.P.C. (text care stabilește sancțiunea aplicabilă în situația schimbării locului citării) și nu art. 167 N.C.P.C. (care reglementează comunicarea prin publicitate). Pentru soluția conform căreia și reclamantul ar putea fi citat prin publicitate, a se vedea M. Fodor, *Citarea și comunicarea actelor de procedură în reglementarea Codului de procedură civilă*, în *Dreptul* nr. 6/2013, p. 67.

⁵² Textul corespunde în linii generale art. 95 alin. 1 C.pr.civ. din 1865.

face o propunere înaintea justiției trebuie să o dovedească⁵³]. Deși, principial, orice probă poate fi îngăduită, în practică se recurge la efectuarea unei adrese către instituțiile care dețin date asupra domiciliului persoanelor fizice sau sediului persoanelor juridice⁵⁴. Împrejurarea că instanțele au acces direct la bazele de date electronice sau la alte sisteme de informare deținute de autorități și instituții publice [art. 154 alin. (8) N.C.P.C.⁵⁵] nu exonerează reclamantul de a face el însuși demersurile cerute de art. 167 alin. (1) N.C.P.C.⁵⁶. Doar dacă ele sunt sortite eșecului, instanța va apela la beneficiul recunoscut ei prin art. 154 alin. (8) N.C.P.C..

Odată însă făcută dovada imposibilității de a afla domiciliul pârâtului, instanța va dispune citarea acestuia prin publicitate. Este adevărat că art. 167 alin. (1) N.C.P.C. se referă la împrejurarea că instanța poate hotărî citarea în această modalitate. Apreciem că opțiunea instanței există în raport de situația dovedirii sau nu de către reclamant a diligențelor efectuate pentru a afla domiciliul pârâtului sau altă locație în vederea citării. Odată probat acest fapt, instanța va lua măsura citării pârâtului prin publicitate⁵⁷.

În mod concret, citarea prin publicitate se realizează afișându-se citația la ușa instanței, pe portalul instanței de judecată competente și la ultimul domiciliu

---

⁵³ Art. 249 N.C.P.C. reprezintă o preluare a art. 1169 din vechiul C. civ., la rândul lui o expresie a adagiului latin *actori incumbit probatio* (pe larg, pentru valențele acestui adagiu, a se vedea I. Deleanu, S. Deleanu, *Mică enciclopedie a dreptului. Adagii și locuțiuni latine în dreptul românesc*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000, pp. 15-16).

⁵⁴ Pentru identificarea instituțiilor care sunt obligate să ofere informații asupra domiciliului sau sediului cunoscut al persoanei fizice sau, după caz, al persoanei juridice, a se vedea M. Tăbărcă, *op. cit.*, pp. 134-135.

⁵⁵ Textul corespunde art. 86² din vechiul Cod de procedură civilă.

⁵⁶ De altfel, recurgerea la bazele de date este o facultate și nu o obligație pentru instanță, subsidiară îndeplinirii de către parte a obligației de diligență ce îi incumbă (a se vedea pentru amănunte A. Tabacu, *op. cit.*, pp. 102-103).

⁵⁷ S-a susținut însă că, deosebit de vechea reglementare, instanța își păstrează facultatea de a dispune sau nu citarea prin publicitate chiar și atunci când reclamantul face dovada imposibilității de a afla domiciliul pârâtului. Astfel, dacă ar alege să nu îl citeze prin publicitate, ar avea alternativa suspendării judecării procesului (a se vedea D. N. Theohari, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, p. 404). Considerăm că o asemenea interpretare este greu de primit. Suspendarea ar putea fi întemeiată în condițiile date numai pe dispozițiile art. 242 alin. (1) N.C.P.C. care reclamă o vină a reclamantului în neîndeplinirea obligațiilor stabilite în sarcina lui. Numai că o atare vină este exclusă, din moment ce, prin ipoteză, reclamantul a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a afla domiciliul actual al pârâtului. Or, așa stând lucrurile, singura cale recunoscută instanței este citarea pârâtului prin publicitate.

cunoscut al celui citat⁵⁸. Dacă instanța apreciază necesar, citația va putea fi publicată în Monitorul Oficial al României sau într-un ziar central de largă răspândire⁵⁹.

Se observă că legiuitorul a renunțat la măsurile de natură să asigure confidențialitatea conținutului comunicării. Precum s-a menționat, art. 154 alin. (1) N.C.P.C. a instituit regula introducerii în plic a actului supus comunicării. Apoi, art. 163 alin. (3) N.C.P.C. a introdus cu titlu de noutate norma potrivit căreia doar înștiințarea se afișează și niciodată actul de procedură comunicat. În schimb, în cazul citării prin publicitate, s-a ales soluția afișării chiar a citației înseși. S-a apreciat astfel că precumpănitor este interesul informării părții al cărei domiciliu este necunoscut asupra conținutului actului comunicat în detrimentul aceluia de a i se asigura confidențialitatea comunicării. Totuși, coerența legislativă lasă de dorit. Ar fi fost de preferat soluția afișării unei înștiințări (sigur, într-un conținut adaptat procedurii de comunicare prin publicitate) care să concilieze cele două interese, după modelul dreptului comun consacrat de art. 163 alin. (3) N.C.P.C.⁶⁰.

În cazul citării prin publicitate, procedura este legal îndeplinită numai atunci când comunicarea s-a realizat prin toate cele trei modalități indicate, la ușa instanței, pe portalul instanței și la ultimul domiciliu cunoscut al pârâtului. Dacă s-a apreciat necesară publicarea citației în Monitorul Oficial sau într-un ziar mai răspândit, procedura trebuie raportată și la îndeplinirea acestor forme de publicitate.

Potrivit art. 167 alin. (4) N.C.P.C., procedura se socotește îndeplinită în a 15-a zi de la publicarea citației, în conformitate cu modalitățile indicate de alin. (2) al art. 167 N.C.P.C.. Deși textul se referă numai la publicare, el vizează, în realitate, și afișarea. Aceasta este, de altfel, și sensul trimiterii la alin. (2) al art.

---

⁵⁸ Potrivit art. 95 C.pr.civ. din 1865, citarea prin publicitate se realiza, ca regulă, numai prin afișarea citației la ușa instanței. Deosebit de acest text legal și cu dorința evidentă de a extinde sfera publicității, noul Cod de procedură civilă prevede afișarea citației atât la ușa instanței, dar și pe portalul instanței, precum și la ultimul domiciliu cunoscut al pârâtului.

⁵⁹ În același sens, se pronunța și art. 95 alin. (2) C.pr.civ. din 1865.

⁶⁰ Problema afișării unei înștiințări și nu a citației înseși pare că suscită interesul preocupărilor doctrinare recente (a se vedea A. Tabacu, *op. cit.*, p. 150).

167 N.C.P.C.⁶¹. Prin urmare, trebuie înțeles că termenul de 15 zile trebuie calculat de la data ultimei forme de publicitate. El are natura juridică a unui termen prohibitiv, așa încât îndeplinirea oricărui act de procedură înainte de împlinirea sa este de natură să atragă anularea acestuia [art. 185 alin. (2) N.C.P.C.]⁶². În absența unei derogări a legiuitorului, termenul se calculează pe zile libere, potrivit art. 181 alin. (1) pct. 2 N.C.P.C.⁶³.

Noul Cod de procedură instituie în favoarea părții o garanție suplimentară. Art. 167 alin. (3) N.C.P.C. prevede că, odată cu încuviințarea citării prin publicitate, instanța va numi un curator special dintre avocații baroului care va fi citat la dezbateri pentru reprezentarea intereselor pârâtului. Așa cum cu justete s-a observat, prin dezbateri în acest context nu trebuie înțeles numai dezbaterile în fond, citarea curatorului dovedindu-se la fel de necesară și în etapa cercetării judecătorești⁶⁴. De altfel, este foarte posibil ca imposibilitatea reclamantului de a indica domiciliul pârâtului să fie actuală încă din faza premergătoare stabilirii primului termen de judecată. Dacă sunt îndeplinite cerințele art. 167 alin. (1) N.C.P.C., instanța va numi un curator chiar din acest moment în condițiile alin. (3) al aceluiași articol⁶⁵.

Numirea curatorului se va realiza potrivit procedurii reglementate de art. 58 N.C.P.C.. El va fi desemnat de către instanță prin încheiere pe baza listei comunicate de către barou⁶⁶. În absența listei, instanța va efectua o adresă către barou prin care va solicita indicarea avocatului care va reprezenta în calitate de curator interesele părții citate prin publicitate⁶⁷. Prin aceeași încheiere instanța va stabili și remunerația provizorie a curatorului, precum și modalitatea de plată⁶⁸.

---

⁶¹ A se vedea D. N. Theohari, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, p. 405.

⁶² Nulitatea care decurge din încălcarea termenului prohibitiv este una relativă (a se vedea pentru amănunte D. N. Theohari, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, p. 438).

⁶³ În același sens, idem, p. 405. Pentru opinia în sensul căreia termenul de 15 zile s-ar calcula pe zile pline, a se vedea M. Tăbărcă, *op. cit.*, p. 137.

⁶⁴ A se vedea D. N. Theohari, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, p. 405.

⁶⁵ În acest sens, a se vedea și A. Tabacu, *op. cit.*, p. 151.

⁶⁶ Alegerea o va face judecătorul din lista avocaților comunicată de către barou (a se vedea G. C. Frențiu, D. Băldean, *op. cit.*, p. 348).

⁶⁷ A se vedea D. N. Theohari, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, p. 160).

⁶⁸ Omisiunea legiuitorului de a indica persoana care trebuie să avanseze remunerația curatorului, dar și pe aceea care va suporta în final plata ei a fost complinită de către legiuitor prin art. 48 și

Curatorul prezent la un termen de judecată nu va lua termenul în cunoștință pentru pârâțul lipsă. Pârâțul va fi citat în continuare prin publicitate în conformitate cu dispozițiile art. 167 alin. (2) N.C.P.C.. Împrejurarea că noul Cod de procedură civilă a instituit obligativitatea numirii de către instanță a curatorului nu este de natură să înlăture celelalte garanții procedurale puse la dispoziția pârâtului. Chiar și în condițiile desemnării curatorului, rațiunile citării prin publicitate se păstrează, aducerea la cunoștința publicului a derulării procesului sporind șansele ca însuși pârâțul să afle de existența lui⁶⁹. În sprijinul interpretării noastre mai aducem un argument. Curatorul este un reprezentant judiciar al pârâtului, el fiind numit de către instanță în temeiul dispozițiilor speciale prevăzute de art. 167 alin. (3) N.C.P.C., dar și al celor generale, cuprinse în art. 80 alin. (4) N.C.P.C., potrivit procedurii reglementate de art. 58 N.C.P.C.⁷⁰. Iar reprezentantul judiciar nu ia termenul în cunoștință, ci doar reprezentantul legal și cel convențional prezenți la termenul de judecată, așa cum rezultă din cuprinsul art. 229 alin. (1) N.C.P.C..

Dacă pârâțul se prezintă și dovedește că a fost citat prin publicitate cu rea-credință, consecințele suportate de reclamant se produc pe mai multe planuri. Citarea cu rea-credință a pârâtului constituie abatere judiciară, în condițiile art. 187 alin. (1) pct. 1 li. c) N.C.P.C.. Totodată, el poate fi obligat la despăgubiri, în condițiile art. 189 N.C.P.C.. În același timp, actele îndeplinite ulterior încuviințării citării prin publicitate sunt anulabile, la cererea pârâtului.

Comunicarea prin publicitate trebuie aplicată nu numai citației, ci și celorlalte acte de procedură. Invocăm în sensul celor susținute că întreaga procedură de comunicare reglementată de art. 163 N.C.P.C. se aplică tuturor

---

49 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, publicată în M. Of. nr. 392 din 29 iunie 2013.

⁶⁹ În același sens, a se vedea și M. Tăbârcă, *op. cit.*, nota de subsol 208 de la p. 136.

⁷⁰ Este adevărat că art. 58 alin. (3) N.C.P.C. recunoaște curatorului special drepturile și obligațiile prevăzute de lege pentru reprezentantul legal. Această mențiune nu privește însă și pe curatorul numit în condițiile art. 167 alin. (3) N.C.P.C.. Trimiterea pe care art. 167 alin. (3) N.C.P.C. o face la dispozițiile art. 58 N.C.P.C. privește doar aplicarea procedurii de numire, reglementate de acest ultim text legal, și curatorului desemnat odată cu încuviințarea citării prin publicitate a pârâtului. De altfel, și art. 80 alin. (4) N.C.P.C., ce instituie, cu titlu general, dreptul instanței de a numi un reprezentant judiciar, recurge pentru determinarea procedurii aplicabile tot la art. 58 alin. (3) N.C.P.C..

actelor de procedură, nu doar citației, chiar dacă, privite izolat, textele sale se referă doar la citație. Este adevărat că în privința acestui articol, alin. (12) prevede explicit că dispozițiile sale sunt incidente și în privința comunicării altor acte de procedură. Deși textul este poziționat nefericit în cuprinsul art. 163 N.C.P.C. (ar fi fost mult mai oportun ca el să se regăsească în finalul capitolului dedicat citării și comunicării actelor de procedură), apreciem că el încurajează interpretarea că referirile legiuitorului la comunicarea citației din conținutul altor texte trebuie înțelese că privesc și celelalte acte de procedură.

De altfel, o manieră similară de reglementare a citării și comunicării actelor de procedură este regăsită și în cuprinsul Codului de procedură civilă din 1865. Amintim aici că art. 95 C.pr.civ. din 1865 se referea expres numai la citarea prin publicitate. Cu toate acestea, el a fost întotdeauna interpretat în sensul că privește și comunicarea prin publicitate a altor acte de procedură. Această tradiție (indezirabilă, desigur) este perpetuată și de reglementarea din noul Cod, care, cu privire expresă la art. 167 N.C.P.C., se referă numai la comunicarea prin publicitate a citației.

Afirmația, potrivit căreia procedura de comunicare prin publicitate se aplică tuturor actelor de procedură, necesită anumite nuanțări impuse de o interpretare sistematică a textelor de lege, dar și de rațiuni ce țin de o necesară protejare a vieții private a beneficiarului comunicării.

Sub primul aspect, este de reținut că art. 168 N.C.P.C. este singurul text legal care evocă ideea comunicării prin publicitate și a altor acte de procedură. El identifică persoana căreia îi revine ca atribuție să afișeze actul comunicat, diferențiat după cum ea se face la instanță (la ușa instanței și pe portal) sau în afara ei (la ultimul domiciliu cunoscut al pârâtului), precum și actul de procedură care se întocmește cu ocazia afișării.

Textului i se pot atribui două interpretări. Potrivit celei dintâi (să-i spunem, extensivă), el s-ar putea constitui într-un argument suplimentar pentru ideea aplicării dispozițiilor art. 167 N.C.P.C. și în cazul comunicării prin publicitate a oricărui alt act de procedură decât citația. În această interpretare, afișarea la care se referă art. 168 N.C.P.C. nu este decât una dintre formele de publicitate la care

trebuie să se recurgă pentru comunicarea oricărui act de procedură. Potrivit celei de-a doua interpretări (să-i spunem, limitativă), pe care o împărtășim, art. 168 N.C.P.C. identifică afișarea (la ușa instanței și pe portal) și în afara acesteia (adică la ultimul domiciliu cunoscut) ca fiind singura formă de publicitate care trebuie respectată atunci când se impune comunicarea prin publicitate a altor acte de procedură decât citația⁷¹. Sunt astfel incompatibile cu procedura de comunicare a acestor acte publicarea lor în Monitorul Oficial sau într-un ziar central de largă răspândire.

Sub cel de-al doilea aspect, rațiuni ce țin de o necesară protejare a vieții private a beneficiarului comunicării sunt de natură să justifice restrângerea sferei modalităților de afișare. Este greu de primit că îndeplinirea procedurii de comunicare ar fi condiționată de afișarea pe portal a acestor acte (spre exemplu, ar fi greu de acceptat afișarea pe portal a cererii de chemare în judecată sau a hotărârii judecătorești, care ar putea conține date de natură să lezeze dreptul la

---

⁷¹ În interpretarea art. 168 N.C.P.C. s-a susținut însă că doar citația se afișează, nu și celelalte acte de procedură, în privința cărora este suficientă transmiterea lor către curator (a se vedea M. Tăbărcă, *op. cit.*, nota de subsol nr. 206 p. 135. Este greu de acceptat o asemenea interpretare, în condițiile în care textul se referă explicit la „... comunicarea anumitor acte de procedură prin afișare...”, ceea ce nu lasă nicio umbră de îndoială asupra faptului că și celelalte acte de procedură decât citația se afișează în vederea comunicării lor. Suntem de acord cu ideea că aceste acte de procedură trebuie comunicate și curatorului, însă o atare susținere nu înlătură și obligația ca ele să fie comunicate părții, prin publicitate, atunci când numai ea poate fi destinatarul nemijlocit al comunicării. Astfel, în absența vreunei dispoziții procedurale care să prezume alegerea domiciliului la curatorul desemnat în cazul comunicării prin publicitate, cererea de chemare în judecată și actele care o însoțesc, precum și răspunsul la întâmpinare trebuie comunicate direct părâtului în etapa ce premerge stabilirii primului termen de judecată. Doar un argument ce ține de asigurarea efectivă a dreptului la apărare (reglementat de art. 13 N.C.P.C.) justifică în situația discutată comunicarea actelor de procedură și curatorului. Pentru faza de judecată, comunicarea actelor de procedură în instanță către curator (și de această dată, nu și către parte) este justificată pe dispozițiile art. 170 N.C.P.C. [text care reglementează comunicarea în instanță a actelor de procedură; pentru amănunte, a se vedea supra, lit. E)]. Hotărârea judecătorească trebuie însă comunicată părții, aceleași argumente care justifică comunicarea cererii de chemare în judecată și a răspunsului la întâmpinare direct părâtului se impun a fi invocate și aici. Împrejurarea că ea trebuie comunicată și curatorului nu are alt temei decât asigurarea unui drept la apărare efectiv părâtului (art. 13 N.C.P.C.).

S-a mai susținut și că sintagma „anumite acte de procedură” justifică o distincție între actele care pot fi afișate. Astfel, s-a arătat că numai cele care sunt emise de către instanță ar putea fi afișate, nu și cele care emană de la părți, precum cererea de chemare în judecată (a se vedea Gh. Florea, *Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat*, p. 486). Nu putem fi de acord cu o atare interpretare. În primul rând, apreciem că sintagma în discuție are ca menire să distingă actele care sunt comunicate prin afișare (pentru că legea prevede sau instanța dispune, așa cum se pronunță art. 168 N.C.P.C.) din categoria largă a actelor procedurale. În al doilea rând, este greu de înțeles de ce doar actele emise de către instanță ar fi supuse afișării, nu și cele ale părților.

viață privată al părții). Tocmai de aceea credem că în cazul comunicării actelor de procedură, cu excepția citației, singurele forme de publicitate permise sunt afișarea la ușa instanței și la ultimul domiciliu cunoscut. Poate nu este de neglijat nici faptul că, cel puțin în prezent, pe portalul instanțelor nu pot fi afișate decât citațiile. Chiar dacă această situație nu se prezintă într-un argument pentru cele susținute de noi, credem că ea este de natură să contureze contextul în care instanțele își desfășoară activitatea și care, credem, nu poate fi neglijat.

Scurte considerații finale. Reglementarea oferită de noul Cod de procedură comunicării actelor de procedură prezintă elemente de noutate în raport de vechea reglementare, unele dintre ele de natură să asigure premisele eficientizării ei. Din păcate, demersul nostru a sesizat și unele omisiuni, neclarități sau necorelări între dispozițiile legale. Am încercat să oferim soluții problemelor semnalate. Urmează ca practica judiciară, pe măsură ce se va confrunța cu ele, să ofere, la rândul ei, răspunsuri care vor confirma sau infirma cele de noi susținute.